

FELTÁRÁSI DOKUMENTÁCIÓ

BUJ 400/132 kV-OS TRANSZFORMÁTOR

ALÁLLOMÁS LÉTESÍTÉSE

PROJEKT

TERÜLETÉN VÉGZETT

RÉGÉSZETI GEOFIZIKAI FELMÉRÉSRŐL

készítette:

A

MAVIR ZRT.

MEGRENDELÉSÉRE

A

VÁRKAPITÁNYSÁG
NONPROFIT ZRT.

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT
NONPROFIT ZRT.

2019

Geofizikai feltérési dokumentáció

Résztvevők: Buránszki Nóra (régész), Stibrányi Máté (régész), Pethe Mihály (geofizikus), Somogyi Ferenc (régésztechnikus)

A kutatási terület elhelyezkedése, természetföldrajzi jellemzői, környezetének ismert régészeti öröksége

Buj 400/132 kV-os transzformátor alállomás létesítése (projektkód: 401929) projekt kapcsán az *MAVIR Zrt.* megbízásából végeztünk régészeti geofizikai kutatásokat Buj külterületén, a Kocsora – dűlőben. A kutatást megelőzően a beruházás területén és 250 m széles övezetében nem volt ismert régészeti lelőhely, a projekthez kapcsolódó terepbejárás során a beruházási területről a Várkapitányság Nonprofit Zrt. munkatársai két Árpád-kori kerámia töredéket, azonban lelőhelyet nem azonosítottak.

A tervezett beruházás helyszíne

A kutatási terület Szabolcs megyében található, Bujtól délre, a településre vezető műút mellett. Természet földrajzilag a kistáj a Közép – Nyírség kistáj nyugati szélén helyezkedik el. A kistáj egy 95,7 m és 163 m közötti tszf.-i magasságú, félig kötött futóhomokkal, lösszel és löszös homokkal fedett hordalékkúpsíkság, amely enyhén észak felé lejt, Jellemző a kistája az északkelet- délnyugati csapású löszös homokövezetek, és a 5-25 m-rel magasabb futóhomok – övezetek váltakozása. Típusos formái a szélbarázdák, a 12-16 m is elérő garmadák, maradékgerincek és észak-északnyugati – dél – délkeleti irányú elzárt medencéket alkotó egykori folyóvölgyek. A kistáj talajai főként homokon képződtek, legnagyobb arányban kovárványos barna erdőtalaj illetve a homokos talajon képződött humuszos homoktalajok illetve futóhomok talajok figyelhetők meg.

A geofizikai felmérés módszere

A geofizikai felmérésre 2019. május 29-30-án került sor, borult, szeles időben. A kutatáskor a területet szántó fedte, sarjadó kukoricával illetve napraforgóval.

A felméréshez Sensys MXPDA típusú, Fluxgate szondákkal mérő műszert használtunk, amellyel a föld mágneses terének változásait felhasználva lehet kimutatni a felszín alatt levő természetes vagy mesterséges eredetű jelenségeket, bolygatásokat. A gradiensmérés során két egymás felett elhelyezkedő szondát használtunk egy időben, a szondák által mért térértékek különbségét alapul véve és elosztva a szondák távolságával, kapható meg pontonként a

mágneses tér vertikális gradiensének nagysága. A földben lévő fémtárgyaknak van a legjobb mágnesezhetőségük, ezek jelentős mértékben zavarhatják a mérést. Kizárólag a mérés alapján az azonosított jel korát jellemzően nem lehet megállapítani, legfeljebb szerkezeti, formai jegyek alapján lehet egyes esetekben erre következtetni. A kutatási területen egyszerre öt szondapárral végeztünk mérést, melyek egymástól 50 cm-re kerültek elhelyezésre, a mérési pontok távolsága a szelvények mentén 10 cm volt. Optimális esetben a mérés során a műszer hozzávetőleg 0.75 – 1 m mélységig vizsgálja át a talajt, ebből a maximális mélységből szolgáltat számunkra információkat a mérési területre jellemző talajtípus függvényében.

A geofizikai felmérést JAVAD Triumph-1-es bázis – rover párban működő RTK segítségével végeztük, amely centiméteres vízszintes pontosságú térbeli adatot szolgáltatott. A terepi munka során összesen **90 930 m² (9,1 ha)** terület felmérését végeztük el. **(1-2. ábra)**

1. A geofizikai felmérés értelmezése

A geofizikai felmérés állományinak szűrését és értelmezését Pethe Mihály (geofizikus) végezte. Az értelmezés során használt azonosítószámok feloldása *Buj_transzformator_alallomos_ERD_2019_GF01_ERT.shp* attribútum táblájának TIPUS oszlopában):

1	régészeti jelenségre utaló anomália
2	feltételezhetően régészeti jelenségre utaló anomália
3	ismeretlen korú árok
4	vezeték
5	földút
6	recens fémszennyezettség
7	épület
8	művelési árok/parcellahatár
9	geológiai jelenség
10	szét nem választható régészeti jelenségek

A transzformátor alállomás területe (HF01)

A kutatási területen több, északkelet–délnyugati irányú árok vonala figyelhető meg. A régészeti jelenségre utaló anomáliák sűrűsödése illetve csoportosulásai ezek környezetében figyelhető meg. A régészeti jelenségek sűrűsödése elsősorban a magas kiemelkedéseken figyelhető meg, jól követik a terület domborzati adottságait. A területen azonosítható árokrendszerek részben ehhez igazodnak. A régészeti jelenségek hat nagyobb egységet alkotnak a területen belül, amelyek egy-egy kiemelkedésen helyezkednek el.

A kutatási terület délnyugati sarkában egy nagyobb kiterjedésű (160 x 30 m) dipól zaj látható, az erdősáv mellett. A kisebb számban ennek környezetében is megfigyelhetők régészeti jelenségre utaló anomáliák, illetve olyan anomáliák, amelyek földbeásott jelenségekre utalnak, amelyek akár lehetnek régészeti korúak is (lehetséges régészeti jelenségre utaló anomáliák). A mélyebben fekvő részekben nem figyelhető meg egyértelműen régészeti jelenségre utaló anomália (2-5. ábra).

2. Összegzés

Az elvégzett régészeti geofizikai kutatás eredményei alapján a tervezett **Buj 400/132 kV-os transzformátor alállomás létesítése (projektkód: 401929)** beruházás területén a korábbi kutatás nem azonosított régészeti lelőhelyet a magnetométeres kutatás eredményei alapján azonban a tervezett beruházás régészeti lelőhelyet érint és veszélyeztet.

Az elvégzett magnetométeres kutatás eredményei alapján a teljes beruházási területen lehetett azonosítani olyan anomáliákat, amelyek a régészeti érintettségére utalnak, ezek elsősorban a terület magasabb kiemelkedéseinek csoportosulnak, igazodva a terület domborzati adottságaihoz illetve a területen azonosítható északkelet – délnyugati irányú árkok környezetében csoportosulnak.

Mivel a régészeti geofizikai kutatás nem alkalmas a régészeti jelenségek korszakolására, ezért a geofizikai kutatás eredményeinek pontosításához további régészeti kutatások (próbafeltárás) elvégzése javasolt.

Budapest, 2019. június 5.

Buránszki Nóra

régész

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT
TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT

NONPROFIT ZRT.

RÉGÉSZETI ÉS TUDOMÁNYOS IGAZGATÓSÁG

TEREPI MÉRÉSI NAPLÓ

BUJ 400/132 kV-OS TRANSZFORMÁTOR ALÁLLOMÁS LÉTESÍTÉSE

KAPCSÁN

A

BERUHÁZÁS TERÜLETÉN

VÉGZETT

RÉGÉSZETI GEOFIZIKAI FELMÉRÉSRŐL

Készítette:

VÁRKAPITÁNYSÁG
NONPROFIT ZRT.

**VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT
NONPROFIT ZRT.**

2019

MÉRÉSI NAPLÓ GEOFIZIKAI MÉRÉSRŐL

Dátum: 2019. 05. 29. (szerda)

Időjárás: felhős, párás idő

Munkavégzés ideje: 08:00 – 16:00

Résztvevők: Stibrányi Máté (régész), Buránszki Nóra (régész), Pethe Mihály (geofizikus),
Somogyi Ferenc (régésztechnikus)

Fenti napon a beruházás tervezett területének megtekintése után megkezdjük **Buj 400/132 kV-os transzformátor alállomás létesítése (projektkód: 401929)** beruházáshoz kapcsolódóan a terület geofizikai felmérését MAVIR Zrt. megrendelésére.

A geofizikai mérési terület felméréséhez Sensys MXPDA típusú, Fluxgate szondákkal mérő műszert használtuk, amelyhez JAVAD Triumph-1 külső antennával rendelkező térinformatikai GPS-t használtunk a helymeghatározáshoz bázis – rover felállásban.

A területet a kutatáskor alacsony kukorica fedte.

A nap folyamán a tervezett transzformátor állomás beruházási területének sávosan a felét mértük fel.

Dátum: 2019. 05. 30. (csütörtök)

Időjárás: felhős, párás idő

Munkavégzés ideje: 08:00 – 16:00

Résztvevők: Stibrányi Máté (régész), Nagy László (régész), Klembala Zsombor (geofizikus),
Somogyi Ferenc (régésztechnikus)

A tegnapi mérés alapján a teljes beruházási terület régészetileg érintettnek tűnik, így a mai napon elvégeztük a fennmaradó rész régészeti geofizikai felmérését is.

Ezzel a mai napon **Buj 400/132 kV-os transzformátor alállomás létesítése (projektkód: 401929)** beruházáshoz kapcsolódó régészeti geofizikai kutatásokat befejeztük.

Budapest, 2019. május 31.

Buránszki Nóra
régész

VÁRKAPITÁNYSÁG INTEGRÁLT
TERÜLETFEJLESZTÉSI KÖZPONT

NONPROFIT ZRT

RÉGÉSZETI ÉS TUDOMÁNYOS IGAZGATÓSÁG

